

Roślinne ciekawostki

Kraków, 2020 r.

Anna Strzebońska

Rośliny, w tym kwiaty posiadały i nadal mają duże znaczenie w wielu kulturach, wierzeniach ludowych i religiach. Niejednokrotnie były i są cennym surowcem zielarskim.

- **Bylica boże drzewko** (*Artemisia abrotanum* L.)

w starożytności i w średniowieczu roślinie tej przypisywano właściwości magiczne, lecznicze i odstraszające owady. Słowianie uważali ten gatunek bylicy za „ziele kościelne” i stąd jego polska nazwa – boże drzewko. Służyła ona do sporządzania wieńców i kadzideł.

- **Łzy Hioba**

to nasiona trawy **łzawicy ogrodowej** (*Coix lacryma-jobi*); bywają także nazywane łzami Dawida, łzami Maryi lub łzami Chrystusa.

Łzawica jest trawą osiągającą do 50 cm wysokości, blisko spokrewnioną z kukurydzą.

- **Kłokoczka południowa** (*Staphylea pinnata* L.)
– święta roślina na różańce

grzechotki z torebek i nasion kłokoczki miały niegdyś za zadanie chronić noszącego je przed demonami, wampirami i innymi złymi mocami. W plemionach celtyckich i słowiańskich święty krzew sadzono na grobach i kurhanach.

Z drewna kłokoczki rzeźbiono figurki świętych, a pędzone w domu ulistnione pędy używano do palm wielkanocnych. Później wykonywano z nich krzyżyki do święcenia pól i wieszania przy drzwiach.

Do dziś z jej nasion – twardych i przypominających kształtem ziarna kukurydzy – wykonuje się różańce.

- **Męczennica** (*Passiflora L.*)

nazwa łacińska pochodzi od słowa *passio* oznaczającego cierpienie i *flos* oznacza kwiat.

Nazwę tę nadali roślinie w początkach XVIII wieku misjonarze w Ameryce Południowej doszukując się w budowie kwiatu symboli męki Jezusa Chrystusa. Pięć pylników symbolizowało ich zdaniem pięć ran Chrystusa, trójdzielne znamię słupka trzy gwoździe, którymi przybito Go do krzyża, a szyja słupka ramię krzyża. Pięć płatków i pięć działek kielicha to 10 apostołów (bez Judasza i Piotra), zaś postrzępiony przykoronek to korona cierniowa.

Roślina kwitnie przez całe lato, a pojedynczy kwiat tylko 24 godziny.

- **Judaszowiec południowy, judaszowiec wschodni** (*Cercis siliquastrum* L.)

gatunek drzewa z rodziny bobowatych. Wyrasta do wysokości 14 metrów.

Występuje na terenie Azji Mniejszej, w południowej Europie oraz uprawiany jest w Afryce i Ameryce Północnej.

Nazwa związana jest z przekazem, że na drzewie tego gatunku powiesił się Judasz. Legenda głosi, że kwiaty tej rośliny były początkowo białe, a po tym zdarzeniu - zmieniły barwę na purpurowo-różową. Kwiaty pojawiają się nie tylko na cienkich pędach, ale także na starszych gałęziach i pniu. Jest to tzw. kaulifloria.

Jakkolwiek judaszowiec południowy nie jest wymieniony w Biblii, to wielu badaczy roślin biblijnych sądzi, że to właśnie na tym drzewie powiesił się Judasz.

Judaszowiec jest powszechnie uprawiany w ogrodach biblijnych

W kulturze chrześcijańskiej symbolika roślin odgrywa niebagatelne znaczenie. Z roślinami spełniającymi funkcję znaku możemy spotkać się na kartach Biblii, w pismach Ojców Kościoła, w liturgii, w hagiografii i w obrzędach ludowych.

Zrealizowano w ramach projektu „Historyczne ogrody Małopolski w naszej pamięci i fotografii”,
dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury